

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/170092,Gine-po-to-zeby-zwyciezyla-prawda-54-rocznica-samospaleni-a-Ryszarda-Siwca.html>
23.04.2024, 21:20

„Ginę po to, żeby zwyciężyła prawda”. 54. rocznica samospalenia Ryszarda Siwca

Data publikacji 07.09.2022

Ryszard Siwiec, w akcie protestu przeciwko interwencji wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji, dokonał aktu samospalenia. Odkonano to 8 września 1968 r. w czasie Centralnych Uroczystości Dożynkowych na Stadionie Dziesięciolecia w Warszawie, w obecności I sekretarza Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, urzędników partyjnych i państwowych oraz około 100 tysięcy osób.

O godzinie 12:15 w 13. sektorze stadionu, położonym w pobliżu trybuny honorowej, rozegrały się dramatyczne wydarzenia - **Ryszard Siwiec oblał się rozpuszczalnikiem i podpalił.** Płonąc, krzyczał: „Protestuję, protestuję, protestuję!”, „Niech żyje wolna Polska!”, „To jest okrzyk konającego, wolnego człowieka!” oraz „Nie ratujcie mnie, zobaczcie, co mam w teczce”. Jak się później okazało, w teczce Siwca znajdowała się biało-czerwona flaga z napisem: „Za naszą i waszą wolność. Honor i Ojczyzna” oraz ulotki dot. inwazji na Czechosłowację. **Nie pozwalał innym siebie ratować, bronił się przed osobami, które próbowały gasić ogień. W czasie tego dramatycznego aktu na płycie stadionu nadal grała muzyka i odbywały się uroczystości.** Nikt nie przerwał imprezy, a Służba Bezpieczeństwa od razu rozpoczęła działania operacyjne w tej sprawie. Ryszard Siwiec został przetransportowany do Szpitala Praskiego z poparzeniami II i III stopnia, obejmującymi

Siwiec

ponad 80 procent powierzchni ciała.

Zabezpieczając miejsce zdarzenia, funkcjonariusze SB skonfiskowali kilka negatywów i zakazali robienia dalszych zdjęć. Dramatyczny protest został utrwalony na esbeckim filmie oraz w kilkusekundowej sekwencji filmowej nagranej przez Polską Kronikę Filmową. **Tego samego dnia kpt. Kazimierz Masewicz z Komendy Stołecznej MO wszczął dochodzenie przeciwko Ryszardowi Siwcowi**, zarzucając mu, iż 8-go września 1968 r. publicznie rozpowszechniał ulotki, zawierające fałszywe wiadomości o sytuacji polityczno-społecznej w PRL. Równocześnie dokonano rewizji w miejscu jego zamieszkania i pracy oraz na posesji należącej do jego rodziny w Lipowicy. **W szpitalu odizolowano Ryszarda Siwca od innych pacjentów i poddano stałej inwigilacji**, m.in. nagrywano jego wypowiedzi. Dostęp do niego miały jedynie wyznaczone osoby z personelu medycznego, które zostały poinstruowane przez SB na temat obserwacji pacjenta i osób, które go odwiedzały.

Służba Bezpieczeństwa przejęła 9 września list, który Siwiec napisał do żony przed samospaleniem, w drodze do Warszawy. Maria Siwiec dopiero po upadku komunizmu mogła przeczytać skierowane do niej w liście słowa:

„Kochana Marysiu! Nie płacz! Szkoda sił, a będą ci potrzebne, jestem pewny, że po to dla tej chwili żyłem 60 lat, wybaczyć nie można było inaczej, po to żeby nie zginęła prawda, człowieczeństwo, wolność, ginę. A to mniejsze zło – jak śmierć milionów, nie przyjeżdżaj do Warszawy, mnie już nikt, nic nie pomoże, dojeżdżamy do Warszawy, piszę w pociągu i dlatego krzywo. Jest mi tak dobrze, czuję taki spokój wewnętrzny – jak nigdy w życiu!”.

Maria Siwiec otrzymała 9 września telegram z Warszawy z informacją, że jej mąż znajduje się w szpitalu, a 10 września udało jej się go odwiedzić i porozmawiać. Z nią również służby bezpieczeństwa przeprowadziły rozmowę na temat męża. Tego samego dnia nagrano wypowiedź Ryszarda Siwca:

„Ginę po to, żeby zwyciężyła prawda, żeby zwyciężyło człowieczeństwo i żeby zwyciężyła miłość. Ginę po to, żeby zginęło kłamstwo, zginęła nienawiść i zginął terror”.

Ryszard Siwiec zmarł 12 września 1968 r., dochodzenie w sprawie umorzono 16 października 1968 r. **Służba Bezpieczeństwa nałożyła całkowitą blokadę informacyjną na wydarzenia**, do których doszło podczas uroczystości dożynkowych na Stadionie Dziesięciolecia. Ukryto prawdziwe motywy postępowania Ryszarda Siwca, a jednocześnie rozpowszechniano informacje o jego rzekomej niepoczytalności. Przykład ten obrazuje ogromną skuteczność działania bezpieki i władz komunistycznych PRL, które sprawiły, że jego czyn do lat 90. pozostał prawie nieznanym.

Na naszym kanale IPNtvPL znajdziecie Państwo krótki film, na którym zarejestrowano moment samospalenia Ryszarda Siwca:

Polecamy też portal internetowy „Krzyk szarego człowieka. Ryszard Siwiec 1909-1968”
<https://www.ryszardsiwiec.com/index-pl.html>

Zachęcamy do zapoznania się z artykułami IPN dotyczącymi Ryszarda Siwca

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/czechoslowacja/34873,Przeciw-totalnej-tyranii-zla-Ryszard-Siwiec-19091968.html>

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/archiwum-ipn/74018,Ryszard-Siwiec-wolanie-o-wolnosc-utrwalone-na-tasmie-SB.html>

oraz zapoznania się z Dodatkiem Historycznym IPN Oddziału w Rzeszowie poświęconym Ryszardowi Siwcowi

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/149740,53-rocznica-smierci-Ryszarda-Siwca.html>